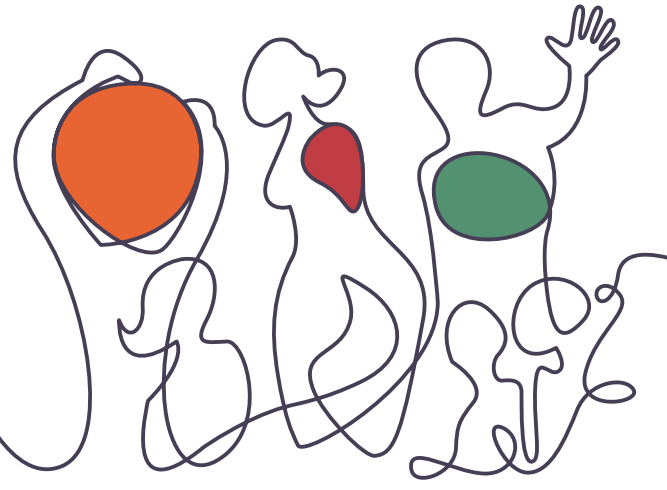

GÜVENLİĞİ İNSANILEŞTİRMEK

ULUSLARARASI KONFERANS

31 Ocak - 1 Şubat 2014

Kadir Has Üniversitesi, İstanbul

Konferans Çerçevesi

"Barış, Uzlaşma ve İnsani Güvenlik için Yurttaşlar Ağı" adlı projemizin bölgesel/uluslararası çaptaki ilk kamusal etkinliği olan **Güvenliği "İnsani"leştirmek** Konferansı, 31 Ocak - 1 Şubat 2014 tarihinde İstanbul'da gerçekleşecek. Çalışmanın tematik odağını oluşturan insani güvenlik meselesi, hem çeşitli boyutları itibarıyla hem de dünyamızı daha yaşanılabilir bir yer kılmaya yönündeki çabalarda stratejik ve pratik/taktik katkıları bakımından oldukça tartışmalı bir söylem ve kavram. Farklı kulvarlardan sivil girişim ve aktivistlerin, saha çalışanlarının, araştırmacıların, akademisyenlerin ve karar alıcıların birbirleriyle ilişkilenebilmesine ve etkileşimine imkân sağlayacak olan konferans, insani güvenlik meselesini kuşatan dinamiklerin ele alınıp tartışılması için bir zemin oluşturmayı amaçlıyor. Konferans çerçevesinde insani güvenlik alanında yürütülen çeşitli faaliyetler değerlendirilirken, sürmekte olan proje de tanıtılacak.

Türkiye ve Balkanlarda sosyal içerme ve adalet, barış, toplumsal mutabakat ve insani güvenlik meselelerine müdahil olacak bölgesel bir yurttaşlar ağını tabandan yukarıya inşa etmeyi amaçlayan proje (bilgi için bkz. <http://cn4hs.org/>) yurttaşların bireysel ve kolektif esenliğini, onurunu ve güvenliğini koruyup geliştirmeye yönelik, ortaklaşa yürütülen bir bilgi üretimi ve savunuculuk süreci olarak kurgulandı. Girişim Türkiye, Bosna Hersek, Bulgaristan, Kosova, Karadağ ve Sırbistan'dan altı örgütün işbirliğinde, Makedonya, Yunanistan ve Fransa'dan üç kuruluşun iştirakiyle, London School of Economics (LSE) ile South East European Research Network'ten (SEERN) araştırmacı ve uzmanların desteği ile yürütülüyor.

Gündelik hayatın fiili, pratik tecrübelerine dair güvenliğin "insanileştirilmesi" yönündeki çabalar, demokratikleşme, barış, adalet ile hakları ve özgürlükleri geliştirme ve yerleştirme gayretlerine koşut olarak, dışlanma, çaresizlik ve yoksulluktan azade, haysiyetli bir yaşamı amaçlar. Hayatımızı kuşatan tehdit ve güvensizlikler, 'müştereklerimiz'i aşındıran dizginsiz, 'yirtıcı kalkınma' dinamikleri ile kolkola girmiş 'milli güvenlik' söylemi ve tertibatından yayılarak, 'devletin/piyasanın istikrar'ını gözetilen bir kamu düzenini dayatıyor. Bu bağlamda, yola çıkış niyet ve önerimiz, insanca bir güvenlik kavramıyla ifade edilenleri gündelik hayat pratiklerinin, ilişkilerinin ve tecrübelerinin dokusuna işlemek ve bu konularda kamu politikalarını oluşturma ve uygulama süreçlerine entegre etmektir. Çalışmanın tematik çerçevesi birbiriyle bağlantılı "**sosyal içerme ve adalet**", "**çatışmaların aşılması ve toplumlararası barışma**" ve "**iyi yönetim**" eksenleri üzerine kurulu. Çalışma yöntemi, güvensizlik meselelerini oluşturan dinamikleri ve bu dinamikleri dönüştürücü müdahale noktalarını "şiddet" üzerinden tahlil ve teşhis ederken, "şiddet" boyutunu bölgesel ölçekte bir insani güvenlik endeksi geliştirmeye yönelik bir referans aracı olarak da değerlendiriyor.

Konferans, proje kapsamında 2013 yılı boyunca oluşturulan hazırlıklar ve altyapı temelinde önümüzdeki bir yıl boyunca sahada yürütülecek olan araştırma, kapasite oluşturma, ilişkilendirme, ağ kurma ve savunuculuk çalışmalarının başlangıcına da işaret ediyor. Bu dönem zarfında projenin uygulandığı ülkelerde "**gençlik ve şiddet**", "**işyerinde güvenlik**" ve "**yerinden edilme**" ile ilgili konuları "**şiddetin biçimleri ve mekanları**" üzerinden ele alacağız. Konferansın ana hedefi insani güven(siz)liğin yerel/bölgesel ölçekte yaşanan meselelerine dair ilgi ve farkındalık yaratmak, kritik mevzulara ilişkin tartışmaları zenginleştirmek ve ilgili taraflar arasında etkileşimi desteklemek. Sivil toplum örgütlerinden ve çeşitli uluslararası kurumlardan temsilcileri, uzman, araştırmacı ve akademisyenleri, medya çalışanlarını bir araya getirecek olan

Claim!

CITIZEN'S NETWORK
FOR PEACE,
RECONCILIATION AND
HUMAN SECURITY

www.hyd.org.tr / cn4hs.org

bu buluşma, aynı zamanda projeyi – ve arkasındaki ekibi – daha geniş çevrelerle tanıştırmak için de bir imkân sağlayacak. Bu karma katılımcı profilinin ve konferans boyunca yapılacak tartışma ve katkıların, 2014 yılı içerisinde yürüteceğimiz çalışmalar için çok değerli bilgiler, tavsiyeler ve ilhamlar sağlayacağına inanıyoruz.

İnsani Güvenlik ve Proje Hakkında Kısa Bilgi

İnsani güvenlik, bireylerin ve grupların yaşanabilir hayatlar sürdürme olanaklarını etkileyen bir dizi ağır ve yaygın zarardan/tehlikeden korunmasıyla ilgilidir. Bu bağlamda, proje temel olarak iş ortamında, toplum içerisinde ve gençlerin karşılaşma ortamlarında ortaya çıkan ve fiziksel güvenlik, geçim ve haysiyet meselelerine dair çok katmanlı tehlike ve korkularla yakından ilişkili biçimde ortaya çıkan ani tehditler üzerine odaklanmaktadır. Korku ve tehditler, ister gerçek ister algı mahiyetinde olsun, şiddetin tezahürleridir. Tehditler doğrudan, yani planlanmış (Bulgaristan'da kırsal alanda yaşayan yaşlı nüfusa yönelik suçlar gibi) olabildiği gibi, dolaylı, yani yapısal şekilde de (sağlık açısından risk taşıyan sanayi kollarında çalışma mekanına ilişkin güvenlik düzenlemelerinin yetersizliği gibi) cereyan edebilir; ancak her iki durum da, güvenli ve onurlu bir yaşam sürmeyi engelleyen savunmasızlığın nedenidir. Bu projenin saha çalışması üzerinden tespit etmeye uğraştığımız şey, insanların savunmasızlık olgusunu kendilerince nasıl tanımladıkları olacaktır.

Korkudan ve asgari ihtiyaçları karşılayamama endişesinden azadelik ve haysiyetli bir yaşam güvencesi olarak özetlenebilen insani güvenlik, bireylerin ve grupların fiziki, maddi ve psikolojik varlıklarına yönelik riskleri ele almaya ve bu riskleri önlemeye odaklanır. İnsani güvenlik yaşanmış güvensizlik tecrübelerini ve tehditlerin birbirleriyle ilişkiseliliğini vurgular. Bu projenin ilk aşamasında, bu çok geniş insani güvenlik sorunları alanında üç boyutu ele alarak, işyerinde, toplumda ve gençler arasında yaşanan insani güven açıklarını tarif etmeye ve bunların aralarındaki ilişkileri anlamaya çalışıyoruz.

Devletin toprak bütünlüğü ve egemenliği etrafında şekillenen geleneksel güvenlik kavramlarının aksine, insani güvenlik yaklaşımı, istikrarlı ve barış içinde toplumların bireylerin güvenliğinin vazgeçilmez unsuru olduğunu kabul eder. Bireysel güvenlik ise çok yönlüdür ve çok çeşitli olguların ilişkiseliliğine bağlıdır. Proje, çalışmanın odaklandığı bölgelerde, yoksullar, etnik - veya diğer azınlıklar ile korumasız gençleri ve yaşlıları etkileyen tehdit biçimlerinden etkilenen bireylere ve gruplara odaklanarak, bu çok katmanlı savunmasızlıkları belirgin kılmayı amaçlıyor. İnsani güvenlik, ayrıca, coğrafi, tarihsel ve kültürel olarak özgül etmenlerle biçimlenir; bireyden bireye, topluluktan topluluğa, bölgeden bölgeye farklılaşır; bu itibarla proje çerçevesinde bir yandan bu özgül etmenleri tespit ederken, ele alınan örnekler arasındaki ortak yönleri de tanımlamaya çalışıyoruz.

İnsani güvenlik aynı zamanda normatif bir kavramdır. İnsanların, edilgen veya maruz bırakılan nesnelere değil, güvenliğin kurgulanması sürecinin özneleri olarak özgürleşmelerini ve güçlenmelerini öngörür. Proje kapsamında tehdidin ağırlığı ile bireyin bu tehdidi hafifletmek üzere anlamlı bir şekilde karşılık verebilme kapasitesi arasındaki mesafenin iyüzünü anlamaya uğraşılıyor.

İnsani güvenlik, insan hakları ve insani kalkınma alanları temeline dayanmakla birlikte, bunlardan farklılaşır. İnsanların ani ve can alıcı kırımlar sonucu karşı karşıya kaldıkları şiddetli riskler ve olumsuzluklar ile fiziksel, maddi veya psikolojik varlıklarının can alıcı biçimde tehlikeye girdiği durumlarla ilgilidir. Sezgisel olarak bu durum, 'nesnel', ölçülebilir bir gösterge ile temsil edilmekten ziyade, daha çok tehdidin ağırlığı ile bireyin tehdidi etkisiz kılma kapasitesi arasındaki mesafe üzerinden kavranabilir. Dolayısıyla, savunmasızlığın tehditlere maruz kalanlarca ne şekilde algılandığı ve ifade edildiği önemlidir .

Şiddet de, tıpkı insani güvenlik gibi, toplumsal olarak kurgulanır; sadece aktörler arasındaki eşitsiz güç ilişkilerinden kaynaklanmaz, aynı zamanda şiddetin cereyan ettiği bağlamı da biçimlendirir. Proje çerçevesinde esas olarak bu konularda farklı toplumsal ilişkilerin nasıl ortaya çıktıkları ve birbirleriyle nasıl ilişkilendiklerini anlamaya çalışacağız. Türkiye ve Balkanlarda araştırılmak üzere belirlenen konular, yapısal şiddetin bu dinamiğin önemli bir kaynağını oluşturduğunu, dolayısıyla da şiddeti meşrulaştıran kültürel norm ve değerlerle bağlantısını göstermeyi amaçlıyor.. Proje, çoğu kişinin genelde insani güvenlikle bağdaştırmadığı ancak toplumun yapısal sorunlarını ele veren, şiddetin farklı tezahürlerini var eden bu ilişkileri görünür ve tartışılır kılmayı hedefliyor.

